

Aan Provinciale Staten / Leden gemeenteraad /
leden Algemeen Bestuur [aanpassen aan de
eigen situatie]

Geachte dames en heren,

Aanleiding

Op 14 november jl. heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) het instemmingsbesluit voor het gasjaar 2018-2019 gepubliceerd. In dit besluit krijgt NAM toestemming om, vanuit het uitgangspunt niet meer winnen dan nodig, 19,4 mld Nm³ gas te winnen uit het Groningenveld. Eenieder die een zienswijze op het ontwerpbesluit heeft ingediend en die het niet met het instemmingsbesluit eens is, heeft de mogelijkheid om vóór 28 december 2018 beroep aan te tekenen bij de Raad van State. In deze brief informeren wij u over de stand van zaken.

Betrokkenheid PS/Raden/Algemeen Bestuur [deze passage aanpassen aan de eigen interne procedure]

U heeft op 2 oktober 2018 samen met ons college een zienswijze ingediend op het ontwerp-instemmingsbesluit. Op 21 november 2018 hebben wij u geïnformeerd over het vervoltraject na de publicatie van het instemmingsbesluit.

Punten van overweging in het instemmingsbesluit

Wij constateren dat de minister op een aantal punten tegemoet is gekomen aan onze zienswijze. Zo wordt in het instemmingsbesluit nu een bandbreedte benoemd en wordt de hoogte van de winning nu alleen nog gebaseerd op de variabele: 'temperatuur'. Het definitieve besluit is vergeleken met het ontwerp, beter leesbaar en bevat veel meer motiveringen. In vergelijking met het ontwerp-instemmingsbesluit is beter omschreven hoe de minister de belangen van leveringszekerheid, schade, versterking, veiligheidsrisico, seismisch risico en sociale veiligheid tegen elkaar afweegt. Echter is de wijze waarop gasgebruikers kunnen worden afgeschakeld onvoldoende onderbouwd. Een toetsing aan de grondrechten uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het VN-kinderrechtenverdrag ontbreekt ook nog steeds.

In de toelichting van het besluit is een aantal punten met betrekking tot de versterking genoemd die niet in lijn zijn met de afspraken die de regio op 20 september jl. met het Rijk heeft gemaakt over de versterking en het Plan van Aanpak versterking. Hierover hebben wij u bij brief van 5 oktober en 22 november jl. geïnformeerd. Deze punten maken geen onderdeel uit van het dictum, het eigenlijke besluit. Ze staan in de toelichting die op zichzelf geen rechtsgevolg heeft en daarmee ook niet in rechte afdwingbaar is. De Raad van State kan om deze reden het besluit niet vernietigen. Wel kan zij de minister opdragen om de motivering aan te passen, dat zou kunnen leiden tot een andere afweging.

Omdat het over belangrijke punten gaat zou het niet ageren tegen het besluit de indruk kunnen wekken dat de regio instemt met deze afwijking van de gemaakte afspraken.

Het gaat concreet om de volgende twee punten:

1. In het Plan van Aanpak wordt uitgegaan van een potentiële omvang van de versterkingsopgave van circa 11.671 panden. In het instemmingsbesluit wordt echter gesproken over 1500 woningen die als risicovol worden beschouwd. Wij zien dat in de paragraaf van de versterking in het instemmingsbesluit

de panden met een ingebouwde onzekerheidsmarge (P90) niet worden benoemd. Ook de panden die op basis van gelijke kenmerken en geografische ligging in het Plan van Aanpak zijn meegenomen, zien wij niet terug. Zoals gezegd zijn dit wél de panden die onderdeel uitmaken van het Plan van Aanpak Versterking, zoals onlangs is gepubliceerd. Ook het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Mijnraad benadrukken in hun reactie op het Plan van Aanpak, dat het van essentieel belang is dat deze panden, en dus de scope van 11.671 panden, direct op worden genomen in de versterkingsplannen.

2. Verder lezen we het voorstel om te komen tot een andere risicobeoordeling van gebouwen waar veel mensen samenkomen (scholen, dorpshuizen, kerken, de zgn. CC2 en CC3 gebouwen) niet terug in het instemmingsbesluit, in tegenstelling tot wat hierover is afgesproken. In het instemmingsbesluit neemt de minister eenzijdig een advies van een panel van hoogleraren over dat hiermee niet in lijn is en ook op gespannen voet staat met het advies van het SodM en de Mijnraad.

Daarnaast geven alle overwegingen omtrent schade ons op dit moment nog geen concreet zicht op een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige afhandeling van alle schade met oog voor de menselijke maat. Dit zijn de vier pijlers van schadeafhandeling die de regionale overheden in april 2017 samen met de maatschappelijke organisaties hebben opgesteld. De minister heeft weliswaar de schadeafhandeling uit de handen van NAM genomen en (gedeeltelijk) publiek gemaakt. Maar op dit moment is de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) niet bevoegd om schadeclaims die (mede) betrekking hebben op immateriële schade en waardedaling af te handelen. Hiervoor moeten bewoners nog steeds een claim indienen bij NAM zelf. Daarnaast is er geen zicht op hoe ruimhartig de besluiten zijn die de TCMG nu neemt. Verder is onbekend wat de minister met onze reactie op het wetsvoorstel Instituut Mijnbouwschade heeft gedaan en is het nog de vraag of en hoe de Tweede Kamer en de Eerste kamer het wetsvoorstel aannemen.

Bovenstaande geeft aanleiding om de belangenafweging die de minister in zijn besluit maakt in twijfel te trekken. Hij doet het voorkomen alsof schade en versterking geregeld zijn en hij gaat hier vanuit in de afweging die hij maakt tussen het belang van de Groningers en het belang van leveringszekerheid. Als de uitgangspunten van de minister omtrent schade en versterking niet in overeenstemming zijn met de uitgangspunten van de regio, dan kan de uitkomst van zijn afweging door de regio worden betwist. De Raad van State moet dan overwegen of de minister in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen. Het feit dat de minister ook de rechten op grond van het EVRM en VN-kinderrechtenverdrag niet inzichtelijk en navolgbaar heeft meegenomen in zijn afwegingen geeft mede aanleiding om zijn afweging te betwisten.

Wij overwegen nog of we op grond van bovengenoemde punten beroep moeten aantekenen. In onze overwegingen nemen wij het volgende mee:

- Door nu niet in beroep te gaan wordt het instemmingsbesluit onherroepelijk en kan de indruk worden gewekt dat we impliciet akkoord gaan met hetgeen de minister heeft opgeschreven over versterking en schade.
- Omdat het instemmingsbesluit gericht is op het verlenen van toestemming aan NAM om een bepaalde hoeveelheid gas te winnen uit het Groningenveld en niet op het vastleggen van afspraken rondom schadeafhandeling en versterking, lijkt er in strikt juridische zin misschien geen aanleiding om in beroep te gaan. Er is geen materieel belang in het geding zoals het verlagen van het vergunde winningsniveau of het eisen van extra voorschriften. Daarentegen weten we niet of het verschil in uitgangspunten zou moeten leiden tot een andere besluit dan die de minister nu heeft genomen
- Het instemmingsbesluit is voor het gasjaar 2018-2019. Gezien de doorlooptijd van het beroep bij de Raad van State is het gasjaar mogelijk al voorbij en is de eerste operationele strategie van NAM voor het gasjaar 2019-2020 in procedure of mogelijk al van kracht tegen de tijd dat de Raad van State uitspraak doet in een beroep tegen dit besluit. Hierdoor bestaat de kans dat de Raad van State het beroep niet ontvankelijk verklaart omdat er geen procesbelang meer is.
- Daar staat tegenover dat de Raad van State in een uitspraak de minister wel zou kunnen voorschrijven hoe hij zijn besluiten moet motiveren. Dat is van belang voor komende gasjaren
- Een beroepsprocedure zou de onderlinge relaties tussen Rijk en regio kunnen vertroebelen. In het algemeen is het in beroep tussen overheden niet gebruikelijk.

Vervolg besluitvormingsproces [deze passage aanpassen aan de eigen interne procedure]

Op grond van bovenstaande zien wij ons geplaatst voor de vraag of het aantekenen van beroep leidt tot het gewenste doel. In uw commissievergadering van 12 decembervragen wij u nadrukkelijk uw opvattingen aan ons college mee te geven, meegeven. Provincie en gemeenten zullen samen hierover op 14 december een standpunt innemen en hierover in ieder afzonderlijk college van 18 december een definitief besluit nemen. Dit besluit zullen wij u zo spoedig mogelijk daarna doen toekomen zodat u in de Statenvergadering van 19 december uw definitieve standpunt kunt bepalen.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
GS/B&W/DB